



Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LXXX. De Canonicis regularibus, in quibus differantà monachis, & quando Episcopi, & alii regulares sint capaces beneficiorum sæcularium, cum cura, vel sine cura: Et an, & quando Episcopi, & alii ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

Quæst. & Resol. benefic. Cap. LXXX. 135

quod adfit inter conjuges verum impedimentum : & sic debent quatuordecim testes consanguinei hoc casu, de credulitate medio juramento deponere. Sed si unus alleget impedimentum, alter verò neget; tunc non sunt vocandi negantes propinqui, ut in favorem consistentis jurent. Quod si tot testes haberi nequeant, sufficiunt pauciores arbitrio judicis. Deficientibus verò consanguineis, adhibendi sunt vicini; & in subsidium alii testes bonæ famæ, & omni exceptione majores: prout hæc omnia explicat *Gutier. de matrim. cap. 120. num. 10. & seq. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 108. num. 7. & seq. usque ad 14. & disp. 109. num. 13.*

8 Non sufficit autem ad probandam mariti impotentiam, quod uxor offerat se paratam obstetricum visitationem pati: quia hoc probationis genus fallax est, & non concludit per necesse; quamvis enim uxor sit virgo, non ideo sequitur maritum esse impotentem: & quamvis maritus esset impotens, non ideo sequitur impotentiam illam esse perpetuam, ut dicit *Rot. decif. 284. part. 4. diversif. num. 11.* & impotentiam non respectu solius uxoris, sed simpliciter respectu cujuscumque alterius mulieris; maritus jurare debet: ex traditis in *cap. 1. de frigid. & malefic. notat Sanch. dist. disp. 108. num. 16.* & ex eo *Gutier. de cap. 120. num. 15.*

9 Triennium verò experientie, non est numerandum à die quo conjuges simul habitare, & copulæ experimentum facere cœperunt; sed à die quo iudex ipsis terminum assignaverit ad talem experientiam faciendam, & ad iram Dei placandam jejuniis, orationibus, penitentis & aliis piis operibus adhibitis. Licet enim magna fuerit inter Doctores controversia à quo tempore triennium incipiat; tamen prævaluit illorum sententia, qui voluerunt illud numerandum esse à die quo iudex Ecclesiasticus decrevit experimentum faciendum: & hæc fuit opinio Hostiensis, quam sequitur *Brunell. in tract. de spons. reg. 28. num. 14. Rot. decif. 277. num. 13. & 14. part. 4. diversif. optimè Rota decif. 192. num. 4. & sequent. post consil. Farin. & melius Rubens in addit. ad decif. Rot. 392. part. 4. recent. tom. 2. ubi fusè.*

10 Tantum enim abest ut uxor sequestranda, aut à marito separanda sit, quando mariti impotentia non est perpetua; neque manifesta; quin potius iudex teneatur conjuges hortari, ut præviâ peccatorum penitentia, & adhibitis remediis Ecclesiasticis, procurent negotium conjugale qua fieri poterit solertia experiri, ut notat *Rub. loco citato, num. 25.*

11 Quod si uxor cum marito, non obstante iudicis præcepto, cohabitare renuat, & copulam matrimonialem tentare recuset; ad cohabitandum conjugum compellenda est, etiam per censuras Ecclesiasticas: ut docet *Raph. Cuman. co. si. 1. circa fin. & Rot. decif. 111. post consilia Farinacii.*



CAPUT LXXX.

De canonicis regularibus: in quibus differant à monachis, & an possint dispo-
nere de bonis suis. An, & quando
Episcopi, & alii regulares sint capaces
beneficiorum secularium, cum cura,
vel sine cura. Et an sufficiat sola dispen-
Tom. I. Pars I.

satio Abbatis cum collatione per Episcopum facta: an verò desideretur etiam dispensatio Pontificia: Et quibus circumstantiis concurrentibus illa concedi soleat, & debeat.

SUMMARIUM.

- 1 *Canonicorum regularium origo, & institutio.*
- 2 *Virum canonicos regulares contineantur appellatione monachorum.*
- 3 *In quibus canonici regulares similes sint monachis.*
- 4 *Canonici regulares de licentia suorum Superiorum possunt habere usumfructum bonorum suorum.*
- 5 *Possunt inter vivos dispo-
nere ad opera pia.*
- 6 *Sunt verè & propriè religiosi.*
- 7 *In odiosis non veniunt appellatione monachorum, sed in favorabilibus.*
- 8 *Beneficia regularia secularibus non conferuntur, nec è contra, nisi ex dispensatione.*
- 9 *Sub quibus conditionibus beneficia secularia regularibus conferantur: & qua in dispensationis rescripto narranda sint.*
- 10 *Regulares etiam canonici non possunt beneficia simplicia sine dispensatione Pontificia obtinere.*
- 11 *Beneficia curata, inspecto jure communi, Episcopus cum consensu & licentia Abbatis, licet sint secularia, potest regularibus concedere.*
- 12 *Canonicus regularis provisorius de beneficio seculari curato, socium habere non tenetur, sicut veri regulares, si id commode fieri non possit.*
- 13 *Canonicus regularis non indiget dispensatione Apostolica ad obtinendum beneficium curatum, si sit sine cura, secundum plurimum Doctorum sententiam.*
- 14 *Contraria verior est, ut non possit promoveri ad curam sacularem perpetuam, sine dispensatione summi Pontificis.*
- 15 *Afferitur declaratio Sacre Congregationis regularium adversus canonicos regulares: ut non possint beneficia curata sine dispensatione Apostolica obtinere.*

IN quaestione proposita, utrum canonici regulares beneficia secularia curam animarum habentia, ex sola Superioris sui dispensatione obtinere possint? Supponendum in primis est, ¶ Canonicos regulares sic ideo nuncupari; quia in communi vitam agentes intra domum publicam, aut Ecclesiam, divini cultus causâ collegium constituunt Ecclesiasticum, communem habentes mensam, & sub certa regula vitam Ecclesiasticam profitentur: Apostolorum canonem, sive regulam, quâ bona sua in commune conferunt, observantes: unde Canonici dicuntur. Verum quia in multis monachos seu regulares imitantur, etiam regulatum nomen adepti sunt: ut testatur *Covarr. in Clem. si furiosus, part. 1. in princip. num. 1. de homicid. de quorum origine & institutione plura Barbof. de iur. Eccles. univers. lib. 1. capit. 41. num. 95. & seq. Card. Tusch. litter. C. conclus. 39. & conclus. 40. ¶ Ubi quaerit, utrum isti canonici regulares comprehendantur in constitutione loquente de monachis regularibus, ¶ Equiparantur tamen monachis in multis, veluti in acqui-*

- quirendo : quia isti, sicut & monachi, quidquid acquirunt, monasterio acquirunt : *Jaf. in Authent. ingressi, num. 24. circa med. Cod. de sacrosanct. Eccles.*
- † Quamvis de licentia Superiorum, isti canonici regulares possint habere bona, saltem quoad usum fructuum : † imò de illis etiam inter vivos disponere ad opera pia ; non tamen testamentum condere. *Rot. coram Caval. decis. 606. num. 6. & 8. † Item sunt verè & propriè religiosi. Roderic. tom. 1. quest. regul. 1. art. 3. Quamvis laxior sit hæc religio religionis monachorum, cap. quod Dei timorem 5. de stat. monach. & canon. regul.*
- † In odiosis & pœnalis non veniunt appellatione monachorum ; secus in favorabilibus. *Roderic. dict. quest. 1. art. 3. Panorm. in dict. capit. quod Dei timorem, num. 2. Campanil. in diversor. juris canon. rubric. 12. cap. 1. num. 3. Lezan. in summa regul. tom. 2. cap. 3. num. 6. ubi copiosè tractatur de istis canonicis. Barbof. de appellat. verbor. in verb. Monachus, capit. 154. & tract. de canon. capit. 1. num. 41.*
- † His ita suppositis, deveniendo ad resolutionem propositæ questionis, variæ sunt hæc in re Doctorum sententiæ. Quamvis enim omnes in illa regula generali conveniant, quod beneficia regularia regularibus, & secularia secularibus sint conferenda : *Clem. 1. de elect. c. p. in nova 16. quest. 7. §. volumus, in Concordat. Item & in alia regula, quod beneficia secularia per regulares ex dispensatione obtineri possunt, Rebuff. in prax. tit. de dispensat. cum regul. facta, num. 7. quæ dispensatio concedi solet ex causa, veluti in defectum secularium clericorum : tunc enim necessitas non habet legem, cap. Abbate, in fin. de verb. signif. † Et conceditur sub ea conditione, ut deducto victu, quod residuum erit, in utilitatem Ecclesiæ, vel pauperum convertatur : & hoc casu narrari debet Summo Pontifici penuria clericorum ; & eximia doctrina, seu alia qualitas, & capacitas impetrantis : ut bene explicat Pyrr. Conrad. in prax. dispens. lib. 6. cap. 1. num. 21. & 22. & seq. quod tam de jure communi procedit, capit. inter quatuor, de religios. domib. quàm ex Gallie concordatis, Rebuff. d. §. volumus 1. de collationib. verb. & conformitatem.*
- † Conveniunt etiam omnes quod religiosi, etiam si sint canonici regulares, non possunt obtinere beneficia Ecclesiastica simplicia secularia, etiam ex dispensatione Episcopi : *Garc. de benefic. part. 7. cap. 10. num. 29. Seraph. decis. 1269. solo Viviano dissentiente, quem meritis reprobatur Conrad. in dict. prax. dispens. lib. 6. cap. 1. num. 26. ubi ponuntur formulæ hujusmodi dispensationum.*
- † Quo verò ad beneficia, quibus cura animarum imminet : inspecto jure communi, Episcopus potest cuilibet regulari Parochialem Ecclesiam, etiam sine dispensatione Apostolica concedere, *dict. cap. quod Dei timorem, & ibi Gloss. in verb. Ecclesiarum Parochialium, Gonzal. ad regul. 8. gloss. 7. num. 49. dummodo talis sic provilus semper habeat focium ejusdem ordinis : cap. monachi, eod. titul. de stat. monach. † Si tamen agatur de canonico regulari, præfici potest Parochiali, etiam si focium ejusdem regulæ secum non teneat, si illum commodè habere non possit : *dict. cap. quod Dei timorem. Gonzal. dict. n. 49. Sed ex stilo curiæ Romanæ, nullus regularis, etiam si sit canonicus, potest sine dispensatione Apostolica Parochialem Ecclesiam obtinere, ut testatur Gonzal. afferens declarationem Sacræ Congregationis loco citato, num. 53. & seq. Cujus tamen opinio à multis reprobatur, & contraria verior creditur : pro qua**

etiam consulueram antequam infrascriptos autores vidissem anno 1627. ad requisitionem R. D. Francisci Gigard, religiosi profecti in ordine Canonico regularium Sancti Antonii Viennensis : † nempe canonicum regularem ex sola sui Abbatis licentia, & absque alia dispensatione Apostolica posse ad Parochialem Ecclesiam ab Episcopo promoveri juxta sententiam Abbatis in *dict. cap. quod Dei timorem, quem sequitur Eman. Roderic. tom. 1. quest. regul. 34. art. 4. versic. quando verò Ecclesia, & tom. 3. quest. 28. art. 3. nec declarationem Sacræ Congregationis in contrarium allegatam apud Gonzalem fuisse unquam usu receptam, testatur Tambur. de jur. Abb. tom. 3. disput. 9. questio 8. num. 11. ubi aliam declarationem Concilii interpretum in contrarium factam 1602. refert : ideo non existimat recipiendum quod dicit in contrarium Quaranta in sum. Bull. in verb. canonicus regularis, quia loquitur post Gonzalem, qui tamen teste Tamburino seipsum melius edoctus corrigit in posteriori sui operis editione ; & eandem sententiam in favorem clericorum regularium fuscè comprobatur Concilium intermedium post dictum questum 8. apud Tambur. Item & Lezana in sum. regul. tom. 2. cap. 3. num. 16. versic. minus. † Existimo tamen dubiam esse hanc Doctorum sententiam ; cum omnia per Tamburinum deducta referat, & reprobet Conrad. in d. prax. dispens. lib. 6. cap. 1. num. 18. versic. at verò ego, ubi statuitur hanc esse Curie Romanæ praxim, ut Canonici regularibus non conferantur beneficia secularia curata, sine speciali summi Pontificis dispensatione : de qua etiam praxi testatur Sanch. in p. decal. lib. 7. cap. 29. num. 71. quamvis de jure communi aliud statuendum esse, post plurimos Doctores dixisset eod. cap. 29. num. 34. Ejusdem quoque opinionis fuit Barbof. in tract. de jur. Eccles. sum. lib. 3. cap. 4. num. 76. versic. diximus supra, & eod. cap. 10. num. 31. & seq. Mirand. in manual. prax. regul. tom. 1. quest. 32. art. 5. † Et ita declarat Sacra Congregatio negotiorum Episcoporum & regularum præposita in hæc verba : teste Barbof. d. num. 76. Canonici regulares, non obstante cap. quod Dei timore, non admittuntur ad curam Parochialium Ecclesiarum, absque sedis Apostolicæ dispensatione. Unde contra ultimam opinionem concluditur esse à dicta Congregationis declaratione recedendum.*

CAPUT LXXXI.

Verùm Conventus religiosorum reformatorum ingrediens in conventum reformatorum, seu non reformatorum, debeat eundem præcedentiæ gradum tenere, quem antea habebant non reformati ; an verò juxta ordinem suæ ceptionis ad civitatem.

SUMMARIUM.

- 1 Contentio super præcedentiâ justa est, & utilis.
- 2 De pluribus questionibus circa Ecclesiasticas controversias. Remissivè.
- 3 Consuetudo in materia præcedentiæ observanda.
- 4 Inter religiosos circa præcedentiâ conventuum.